

**Redacția
și
Administrația**

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se pri-
mesec după tarif.

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M A N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Criza presei din Ardeal

— Cauze și remedii —

O chestiune mult discutată astăzi este criza presei din Ardeal.

Discuția a fost provocată de campania unor ziare din Capitală pe chestia nouilor taxe vamale la importul hârtiei. A venit apoi statistica presei a dlui dr. György Lajos, din care reiese că dintre 257 ziare ale Ardealului 130 sunt minoritare și dintre acestea din urmă 18 cotidiene ungurești.

Nu stăruim aici asupra sentimentalismului interesat, cu care o parte a gazetelor bucureștene au tratat problema ce ne preocupă și nici nu căutăm să tragem concluziunile sugerate de lucrarea dlui dr. György Lajos. Ceea ce ne interesează sunt cauzele și remediile actualei crize, pe care încercăm să le desprindem din realitatea vieții ce ne înconjură.

Caracteristic pentru situația presei românești din Ardeal este disproporția dintre numărul publicațiilor săptămânale și cel al gazetelor zilnice. Căci într'adevăr ziare săptămânale tot mai avem. Cotidienele ne sunt însă aproape inexistente. Două la Cluj, câte unul la Oradea și Brașov, dar nu în permanență. La numărul redus al lor mai este de-a se adauga tirajul mic și condițiunile redacționale în care apar.

Dar forța presei o constituie gazetele zilnice; cele săptămânale și revistele au așa zicând numai rolul de-a completa lipsurile presei zilnice printr'o mai temeinică analiză și aprofundare a problemelor de actualitate. În consecință trebuie să constatăm că presei din Ardeal îi lipsește baza: cotidiene de mare tiraj, bine redactate. Evident că între astfel de împrejurări presa românească din Ardeal nu poate satisface exigențele publicului. Și de aici urmează apoi și nesfârșitele greutăți materiale în care se zbate.

Vina acestei situațiuni nu este a conducătorilor satelor, „cari nu-și dau seama ce importanță mare are pentru Stat și pentru ei înșiși ridicarea nivelului cultural al poporului“, dupăcum scrie „Turda“ — și nici a marelui public în genere. Ea revine în întregime presei ardelenesti și iată pentru ce: Toate cotidienele românești din Ardeal sunt organe de partid, apărând cu înverșunare interesele și atitudinile momentane ale partidului. Pe deasupra sunt în așa fel organizate încât trăesc fără un contact mai viu cu lumea ce le înconjură. Chiar și serviciul lor informativ din Capitală este primitiv, mult inferior celui al gazetelor ungurești locale. Astfel nu de mirat, că pătrunderea în Ardeal a ziarelor bucureștene se face în detrimentul celor ardelenesti,

nești, care tânjesc de pe-o zi pe alta.

Această sumară schițare a situației presei din Ardeal ne indică și remediile crizei: Fără îndoială o revizuire a sistemului actual se impune. Ne trebuie câteva cotidiene independente, și până să le avem e nevoie de-o temperare a notei de partid la oficiosele guvernamentale și opoziționiste existente. Dar aceste ziare — se cere — să fie îndrumătoare a zbuciumului Ardealului, purtând timbrul specific al acestei provincii. Totatunci însă nu-i permis să neglijeze problemele de interes general pentru întreaga țară și nici evenimentele din străinătate.

În rezumat ceea ce va rezolvi actuala criză a presei din Ardeal este ardelenizarea și ridicarea nivelului acesteia la acel al ziarelor din Capitală. O dovadă că publicul va ști să aprecieze sforțările făcute în direcția această o avem în trecutul glorios al gazetăriei românești din Ardeal și în nemulțumirea generală față de halul în care a ajuns astăzi.

Dacă această adaptare și îmbunătățire nu se vor face, satornica criză va duce cu încetul la completa desființare a presei ardelenesti. **obuz.**

Politicianismul liberal și Târgul de mostre din Cluj

Pentru că nu le-a isbutit acapararea industriei și comerțului ardelenesc, liberalii încearcă să zădărnicească ținerea târgului de mostre din Cluj.

Un fericit prilej de demascare a politicianismului liberal acaparator ne oferă târgul de mostre, organizat pe luna viitoare la Cluj de către Camera de industrie și comerț din localitate. Față de această manifestare a industriei și comerțului ardelenesc guvernul a luat o atitudine, ce echivalează cu persecuția pe față. Ea este de altfel în consonanță cu sistemul de administrație, colonială, introdus de liberali în Ardeal.

Motivele sunt ușor de găsit. De când cu eșecul grupării liberale din Cluj de-a pune mâna pe conducerea Camerei de industrie și comerț din Cluj, această instituțiune nu este binevăzută de minister. Iar de altă parte intervine împrejurarea că finanța liberală n'a izbutit să-și însușească decât o mică parte a întreprinderilor din Ardeal.

* * *

Dar iată faptele în golițiunea lor desgustătoare:

Prestigiul Clujului

In atențiunea Camerei de industrie și Comerț.

Oarecum în cluda guvernării liberale Târgul de Mostre, ce se deschide la 31 August în orașul nostru, promite să albească un succes strălucit.

Se vor întruni la Cluj toți reprezentanții industriei și comerțului din întreaga țară. Și însoțitabil, vom avea de găzduit numeroși vizitatori din străinătate, cari vin să ne cunoască viața economică.

Nu stăm un moment la îndoială, că Târgul de Mostre va fi în așa fel organizat, încât să mulțumească pe cel ce-l vor cerceta.

Totdeauna se ivește însă în noi bănălala, că aspectul general al orașului nostru nu va stârni admirația oaspeților. Și în privința această Camerei de Comerț, organizatoarea expoziției, are datorita să întreprindă pașii necesari: Pentru o intensificare a curățeniei publice și în al doilea rând, dar necondiționat o aranjare mai estetică a vitrinelor, cel puțin pe durata târgului. Căci într'adevăr multe vitrine sunt o rușine a Clujului, recunoscut dealfel ca centru cultural și artistic de calibrul apusean.

— Consiliul de miniștrii ce a avut loc Joi s'a ocupat de noul regim al grâului și făinei.

Front unic al naționalismului radical român

Înregistrăm în altă parte a ziarului nostru apariția unei broșuri ce cuprinde un program pentru unirea asociațiilor naționaliste: „Liga apărării naționale creștine“, „Acțiunea românească“ și „Fascia română“.

Nu intrăm în analiza acestui program, ci relevăm ideea sănătoasă dela care pornește. Căci într'adevăr este absurd că după atâția ani dela unire să n'avem încă un front unic al naționalismului radical. În interesul cauzei mari pe care o reprezintă aceste trei organizații vor trebui să se uniască într'o singură tabără. Altfel lupta lor are puține șanse de izbândă în împrejurările grele de astăzi.

Cucerirea orașelor

Proiectul ministerului instrucțiunii.

Dintre toți membrii guvernului liberal, fără îndoială d. Anghelescu, ministrul instrucțiunii, este acela care impune mai mult respect prin devotamentul și priceperea cu care-și conduce departamentul. La instrucție se lucrează mai mult ca oriunde.

Astfel pe ziua de azi înregistrăm noul proiect de organizare în toate centrele de județe a unei școli profesionale de fete și alta de arte și meserii. În acest scop toți prefectii din țară au primit ordin să facă pașii necesari pentruca aceste școli să poată lua ființă la toamnă. Localurile urmează să fie asigurate și întreținute de către comunele respective.

Intențiunea dlui Anghelescu este de-a promova cucerirea orașelor prin creșterea unei generații de comercianți și meseriași români.

Totuși până în prezent mai sunt oarecari îndoeli că planul de mai sus va putea fi executat pretutindeni. Se dau ca sigure deschiderea la toamnă a școlii profesionale de fete din Dej, a celei de comerț din Bistrița și a uneia de arte și meserii la Rodna.

Blocul ardelenesc al parlamentarilor liberali

Din inițiativa dlui deputat Teofil Dragoș e pe cale să ia ființă un bloc al parlamentarilor liberali ardeleni pentru apărarea intereselor specifice ale Ardealului. Nu anticipăm asupra reușitei ce-o va avea noua înjghebare.

În orice caz este un dureros simptom al vieții noastre publice, că chiar și parlamentarii guvernamentali se văd nevoiți să sară întru apărarea Ardealului exploatat prea fără milă.

Rep.

Jocuri de noroc la serbări publice

Neglijențe condamnabile.

Înainte cu două săptămâni înregistram cu o vădită bucurie ordinul ministerului de interne, prin care se interziceau jocurile de noroc la bălciuri și în localuri publice.

Așteptam acum să vedem, în ce fel autoritățile înțeleg să execute opreliștea guvernului. Procedul acestora, sau mai bine zis lipsa oricărui procedeu, ne-a întărit în vechea noastră convingere, că de multe ori bunele intențiuni ale guvernului se spulberă din cauza neglijenței autorităților subalterne. Există la noi o distanță apreciabilă între dispozi-

țiunea luată pe hârtie și cea pusă în practică.

Și într'adevăr, în timp ce toată lumea știe, că jocurile de noroc au fost interzise, autoritățile locale permit și pe mai denarte la serbări aranjate sub diferite pretexte: ruleta, bula etc. Atitudinea lor e cu atât mai condamnabilă cu cât aceste serbări de regulă se dau în parcul orașului, percepându-se pe nedrept celor ce trec pe acolo vreo taxă de intrare.

Ne miră de altfel că până acum nici un ziar local n'a relevat această regretabilă stare de fapt.

Târgul de Mostre din Cluj

Ziarele bulgărești „Târgovko-Propmislai Glas” și „Posledia Noja” din Sofia au publicat în legătură cu Târgul de Mostre din Cluj următoarele:

România Industrială,
Mare Târg de Mostre la Cluj.

Ultimul război ne-a dovedit că pentru întărirea relațiilor politice dintre popoare, cel mai bun mijloc sunt legăturile economice cât mai strânse.

Din nenorocire țările balcanice, din cauza indentității produselor lor, nu au putut avea legături economice importante, ceace a făcut ca cele mai mici neînțelegeri să degenereze într'un vecinic antagonism, care a stricat relațiile de bună vecinătate ce a trebuit să domnească între ele.

România după război face o excepție fericită dela această regulă.

Ea a încetat de-a fi o țară curat agricolă devenind și o țară de mare industrie. Această situație ce o datorează în mare parte provinciilor anexate, care altă dată făceau parte din imperiul Austro-Ungar. Ceace Cehoslovacia era pentru Austria, se știe, că Transilvania și Banatul era pentru Ungaria. În adevăr în aceste ținuturi grație materiilor prime și-a combustibilului ce se află din belșug s'a dezvoltat și a înflorit o industrie care era în stare să concureze, — în orient — pe rivalele ei din Anglia, Franța și Germania. Este destul să amintim numai uzinele Astra și Reșița care erau socotite printre cele mai mari din fosta Monarchie.

Dar războiul cu prefacerile ce au urmat a slăbit legăturile dintre această industrie și țările balcanice.

Pentru reînnoirea acelor legături și pentru crearea altor noi, Camera de Comerț și Industrie din Cluj — orașul cel mai central și cel mai industrial din România-Mare — a avut fericita idee de-a organiza un Târg de Mostre care va avea loc între 1—14 Septembrie a. c.

Pentru țările balcanice și în special Bulgaria, cunoașterea acestei industrii, este de mare însemnătate, mai cu seamă azi când chestia valutară este la ordinea zilei.

Pentruca comercianții bulgari să poată vizita în număr cât mai mare acest târg, cu minimum de cheltueli și cu maximum de folos, Oficiul de comerț pentru țările balcanice — Balcoffice — din București, a luat inițiativa de-a organiza o vizită colectivă a comercianților din Bulgaria. Aceasta în legătură cu Camerile de comerț, respective.

Oaspeții vor fi întâmpinați la Giurgiu și de-acolo în vagoane speciale vor fi conduși la Cluj. La întoarcere

oaspeții se vor opri la Timișoara și de-acolo vor face o vizită la uzinele Reșița.

Ei nu vor avea a se ocupa de nimic întru cât biroul ș'a luat sarcina de-a se îngriji de toate. Pentru a fi scutiți de micile neplăceri ce pot întâmpina din cauza necunoașterii limbii, vor fi însoțiți de personalul biroului care vorbind limba bulgară le va da toate informațiunile ce-i vor interesa, unind astfel utilul cu agreabilul.

Felicitând pe inițiatori pentru această operă care este începutul unor bune relațiuni economice și de prietenie, sfătuim pe toți comercianții bulgari de-a se grăbi să viziteze această interesantă expoziție de mostre din Cluj.

D. Brătianu printre Moții

Di Ionel Brătianu și-a anunțat pe ziua de 16 cor. sosirea la Vidra și Câmpeni. Printre multe altele, primministrul țării va asculta, sau cel puțin așa se zice, plângerile Moțiilor. Dar e întrebarea dacă după atâtea amăgiri, Moții vor mai avea chef să se plângă în pustiu.

Exportul României în 1923

Iată situația exportului pe anul 1923, după datele acum centralizate la Direcția Statisticii:

1.685,485 tone cereale, valorând 6.394,801.000 lei, față de 1,163.113 tone în valoare de 3.406,322.000 lei din 1922.

Plusul realizat la exportul de cereale atinge 3 miliarde lei.

Făina de grâu și produsele petrolifere exportate reprezintă 384.315 tone, în valoare de 2 miliarde 559,087.000 lei, — cu un plus de o jumătate miliard lei față de 1922.

Lemnăria exportată se cifrează la 2.140,288 tone, valorând 2.642,280.000 lei, cu un plus de aproape un miliard și jumătate lei față de 1922.

Animalele de tăiere și produsele lor exportate se ridică la 115 mii tone, valorând 740 milioane lei, iar sarea exportată atinge 60 mii tone cari valorează 40 milioane lei.

Totalul exportului pe 1923 se cifrează la 13.642,910.000 lei.

La această cifră trebuie să adăugăm și suma de 4.972,432.000 lei, reprezentând taxele vamale de export. Astfel ajungem la aproape 19 miliarde lei, care exprimă valoarea exportului pe 1923, cu 7 miliarde mai mult decât în 1922.

Dela Români din America

Ne-am ocupat în deosebite rânduri de situația Românilor din America. Săptămâna trecută am primit o scrisoare din partea prietenului ziarului nostru Augustin Stanciu, în care descrie dificultățile ce întâmpină imigranții în Statele Unite. De cele mai multeori cota pentru Români, de altfel foarte redusă, este plină. Astfel încât aceștia sunt constrânși să treacă în Canada sau America de sud. Condițiunile de trai în aceste țări sunt însă foarte grele.

În Statele Unite Români fac progrese multumitoare. Se înstărec cu încetul. Sunt organizați în numeroase societăți, având și câteva cotidiene: America, Poșta Română, Românul, Progresul Român, Foaia Poporului. Pe lângă acestea mai apar și câteva ziare săptămânale.

În cele ce urmează publicăm poezia dlui Augustin Stanciu, în care deplânge moartea fratelui său, înmormântat luna trecută în Montrealul din Canada:

Fratelui meu Eremie
ce s'a dus pentru vecie.

Lume deșartă

Ah lume, lume mult tirană
Mult mă cuget și gândesc,
Tu nu bagi pe om în seamă
Ce de tineri se jertfesc?

Mă credeam pe această lume,
Că voi fi cel fericit
Dar așa pe neașteptate,
Tristă veste mi-a venit.

A venit tirana moarte,
Scumpă floare mi-a furat
Mi-a răpit ce aveam pe lume,
Mult iubitul, frate drag.

Am plecat cu el în lume,
Doi frați pribegind prin țări,
De se pierde al nostru nume
Peste oceane, peste mări.

El s'a dus pentru vecie
Și acum doarme în loc străin,
Timpul nimenea nu-l știe
Când ajunge în cimitir.

L-am deplâns o săptămână
Cu dureri și cu suspin,
Și l-oi plânge întotdeauna
C'a murit în loc strein.

El s'a dus și nu mai vine,
N'aveți la ce-l aștepta
A fost singurul său frate,
Ce plăgea la groapa sa.

El s'a dus, s'a dus din lume,
N'a avut la căpătâi
Nici nevasta nici fecioru
Ca să plângă pe sicriu.

Dară voi dragi surorele?
Și cu mama cea bătrână,
N'ați venit măcar aproape
Să-i aprindeți vre-o lumină.

Singur eu al lui bun frate,
În suspine am alergat
Să-i dau ultima iertare,
Și'n mormânt l-am așezat!

Aug. Stanciu

— **Atacurile bolșevice. Referitor la continuele atacuri bolșevice dela frontiera Basarabiei s'a dat următorul comunicat: — Nu s'au primit până în prezent relațiuni oficiale asupra atacului despre care s'a anunțat. Incursiuni se produc aproape zilnic la Nistru. Autoritățile militare au ordine precise de a le reprima cu severitate. Aceasta conform acordului semnat la Tiraspol, cu autoritățile sovietice.**

Turneul cultural al dnei Galia Tudor

De câteva săptămâni dna Galia Tudor cutreieră satele Ardealului, ținând în mijlocul țărânimii conferințe. Dsa a dat dovadă în Jilău, Someșsat, Chintău, Cojocna și Ciachigărbău, că întrunește toate calitățile ce se cer unui bun propagandist la sate. Știe să vorbească pe înțelesul poporului făcându-l s'o asculte cu mare interes. Deasemeni are meritul de-a alege cele mai potrivite subiecte.

Astfel cu prilejul sfințirii bisericii din Ibănești a vorbit despre rolul preotului ca factor idealist, despre armonia dintre ortodocși și uniți și despre cea dintre săteni și domni sau surtucari, cum le zice poporul. În Ciachigărbău Dumineca trecută dna Galia Tudor a tratat problema rolului femeii române, prezentând-o ca pe-o păstrătoare credincioasă a tradițiilor în obiceiuri și port. Dar totatunci a combătut portul cizmelor la femei atât din punct de vedere igienic, cât și al portului național.

Prețutindenii sătenii români răsplătesc din belșug prin dragostea și însuflețirea lor străduințele desinteresate ale dnei Galia Tudor pentru ridicarea lor prin lumina culturii.

Cum să ne sculăm dimineața din somn

de: P. Roman, farmacist.

Trezirea și scularea din pat împart pe oameni în 2 grupuri: Aceia, cari îndatăce se deșteaptă părăsesc patul, odihniți, bine dispuși, gata de muncă; și aceia cari trebuiesc deșteptați de mai multe ori, pentru ca apoi să se ridice din pat, greoi, rău dispuși și de nici o treabă.

Dispoziția celor din urmă, chinuitoare pentru ei și pentru cei din jurul lor, provine de cele mai multe ori din felul de trai nesocotit, neigienic ce duc. Cei cari stau prea mult seara, nu se culcă la timp, sau înainte de culcare abuzează de tutun sau de mâncări și beuturi copioase, cu siguranță se vor număra printre ursuzii de dimineață.

Odihna lor n'a fost completă, și prin deșteptarea și readormirea repetată, nu fac decât să-și zdruncine și mai mult nervii, căci trecerea bruscă de mai multe ori dela starea de trezie, la cea de somn, când activitatea creierului și a inimii se irită și se potolește, rând pe rând, nu numai că nu odihnește, dar obosește și mai mult. Astfel se întâmplă că oamenii slabi de voință, adesea nu-și vin în toanele lor, decât după ceasuri întregi.

O trecere nu prea bruscă dela somn la trezire, se recomandă și acelor, cari se deșteaptă mai ușor și cu mai bună dispoziție.

Procedul e încercat și destul de simplu: Deschizi și închizi de mai multe ori pleoapele după deșteptare întinzi și încorzi brațele și picioarele, apoi întreg corpul, respiri adânc de 3—4 ori și te scoli îndată, dar nu prea în pripă. E bine să te deprinzi apoi ca înainte sau după spălare să faci timp de câteva minute exerciții simple de mișcări din încheieturi, dar nici de cum vre'o gimnastică obositoare.

Dar vei proceda astfel în chip regulat, statornic, aceasta e o condiție neapărată și aci stă tot secretul reușitei procedurii, în curând te vei bucura de binefacerile lui și nu te vei mai putea lipsi de el. Dar pentru aceasta trebuie la început puțină voință și energie.

Evreii și antisemitismul

Ocupându-ne de problema evreiască am avut totdeauna o atitudine categorică față de modul care Evreii încearcă să forțeze soluționare a acesteia în favoarea lor. Am arătat că singura cale care ne duce la rezolvirea ei, este cea a naționalismului constructiv, care să ne aducă o întărire a sentimentului românesc. Câte vreme însă nu se va începe opera de reintegrare a Românilor în drepturile lor, vom avea de înregistrat continue conflicte provocate de latentă energie ce-o constituie sentimentul național redeşteptat. Evreii vor trebui să înțeleagă faptul acesta și să se acomodeze situației date.

În același sens a vorbit I. P. Cristea. Sa mitropolitul primat Miron Cristea unui redactor al organului Evreilor din Ardeal. Șeful bisericii ortodoxe române a relevat necesitatea concursului Evreilor la rezolvirea problemei evreiești. El revine îndatorirea de-a înfrâna corupția practică pe-o scară atât de întinsă de ei înșiși. Deasemeni vor trebui să-și acomodeze egoismul și exclusivismul lor de rasă, ce s'a manifestă prin sugrumarea întreprinderilor românești și exploatarea nemilosă a restului populației.

Răspunzând acestor cerințe, formulate atât de bine de către I. P. S. Sa mitropolitul primat Cristea, Evreii nu mai au nici o vină pentru deslănțuirea furiei antisemite. Dar nu ne prea vine să credem că din partea conștienților noștri evrei ne-am putea aștepta la o asemenea schimbare radicală.

Lupta contra alcoolului

Vezi ce face beutura dracului ??

Toate guvernele care s'au perindat la cârmă țării după război au venit în lumele consolidării. Cu toate acestea nu a rămas până astăzi o nădejde de împlinită. Dintre multe probleme care cuprinde consolidarea, combaterea alcoolismului este fără îndoială de o importanță cardinală. Totul ce s'a făcut pe acest teren nu iese din cadrul grămpt al pregătirii. Și-au spus cuvântul toți fruntașii bisericii, cerând o lege mai severă reglementare a desfructării alcoolului. Dar guvernul, poate pentru a menaja interesele industriei alcoolului, au găsit de bine să perpetueze situația de până acum. Astfel lupta trebuie dusă cu vechile mijloace de luptă: Propaganda la sate prin graiu viu și scris.

La această operă dificilă Librăria Anca Cluj înțelege să-și dea tributul său. Prin editarea broșurei: *Vezi ce face beutura dracului* pune la îndemâna propagandiștilor un bogat material, ce poate fi utilizat cu folos la sate. Față de ce a apărut până acum în materia aceasta broșura *Vezi ce face beutura dracului* are un îndoit avantaj. Porțeste dela fapte de actualitate, indicând noi mijloace de scuturare a jugului patimei. În al doilea rând prin limba pe înțelesul tuturor, în care e scrisă, prin numeroasele clișee și preluări reduse de 5 lei, broșura *Vezi ce face beutura dracului* este predeterminată să intre în șirul cărților celor mai răspândite la sate.

* Femei! „Cartea Moșelor“ cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

INFORMAȚIUNI

— **Concurs de vitrine cu prilejul Târgului de Mostre.** Ca o împlinire a dorinței noastre, exprimată în altă parte a ziarului primim următoarea informație:

În ultima sa ședință Sfatul Negustoresc din localitate a hotărât cu prilejul Târgului de Mostre aranjarea unui concurs de vitrine a tuturor comercianților din Cluj. La propunerea dlui Alexandru Anca, membru intern în comitetul Sfatului, s'a luat hotărârea de-a se elibera comercianților cu cele mai frumoase vitrine diplome. D. Anca a fost însărcinat cu procurarea acestor diplome.

— **Noua stagiune a Teatrului Național din Cluj** se va deschide la 25 Septembrie cu „Viforul“ de Delavrancea. Repetițiile au fost începute la 15 August. Dl Zaharia Bârsan va face fericita inovație de-a ține în fiecare Sâmbătă matineuri pentru muncitori soldați și elevi.

— **Falsificatori de acte publice.** Cercul de recrutare din localitate a descoperit printre certificatele de maturitate ale elevilor cu termen redus și câteva false. Cercetările au scos la iveală că falsificatorii sunt 3 foști funcționari publici.

— **Congresul orașelor din țară la Cernăuți.** În zilele de 27 și 28 Septembrie se va ține la Cernăuți adunarea generală a Uniunii orașelor din România. Intre alte chestiuni se va discuta și proiectul de reformă administrativă comunală, reglementarea construcțiilor și aprovizionarea orașelor cu alimente.

— **Senatul Universității din Londra** a acceptat oferta guvernului român de a organiza lecturi: 1. asupra Istoriei României și 2. asupra limbii și literaturii române. Lecturile vor dura trei ani. Ziarele englezești cari publică știrea nu spun încă, cine va ține cursurile.

— **Unirea asociațiilor naționaliste.** Se știe că naționalismul radical are în România trei grupări și anume: „Liga apărării naționale creștine“, „Acțiunea românească“ și „Fascia națională română“.

D. Ioan Istrate publică un program pentru unirea acestor trei organizațiuni. El constă în total din 20 puncte, care sunt concluziile expunerii de motive ce le premerge.

— **Sănătate și moralitate publică.** Dintre 15 femei, câte au fost duse la poliție cu ocazia unei razi din săptămâna trecută, 5 au fost internate în spital pentru că aveau boale venerice. Fapt caracteristic pentru Clujul ce adăpostește câteva mii de elevi și studenți.

— **Sportive.** După 20 a. l. c. va juca la Cluj cu aleasa locală șampioana în football din Ungaria echipa M. T. K. După aceasta clujenii vor pleca în Germania pentru a juca matchul de revanșă cu Germania de mijloc.

Comitetul regional, secția de înot, organizează pe sfârșitul săptămânei ce vine un mare concurs de înot. S'a ajuns la o înțelegere cu Primăria orașului, care în zilele acelea va ceda jumătate din venitul băii de strand, unde se va ține întrecerea, pentru acoperirea cheltuielilor concursului. Se vor fixa premii frumoase. Conducerea și organizarea o face d. G. Selicean.

— **Ministerul cultelor** a dăruit bisericilor din județul Coojocna suma de 150.000 lei.

— **Schimbarea sistemului de guvernare în Jugoslavia.** Situația politică din învecinata Jugoslavie începe să ia o întorsătură neașteptată. În locul spiritului de intoleranță, guvernul Davidovici se pare voiește să introducă un regim absolut liberal. Numai așa se explică primirea în audiență de către regele Alexandru a fruntașului croat reîntors dela Moscova Radici. După cea mai mare probabilitate se vor face noi alegeri, urmându să se alcătuiască apoi un guvern parlamentar.

— **Reglementarea circulației autobuselor.** Circulația din ce în ce mai intensă a autobuselor în Cluj impune o reglementare a ei din partea celor în drept. Ea este necesară în primul rând în interesul ordinei publice, căci altfel se produc aglomerări ce împiedică circulația. Doar ajunge dacă în același moment merge într-o direcție un singur autobuz.

— **Un cetitor ne anunță** că la Sângiorgiul român se află în vilegiatură d. Popovici, directorul Operei Române din Cluj și dna Dicescu, fosta soțorână a acestei opere.

— **Incunoștiințare.** Ludovic Drach și-a mutat magazinul de Modă pentru dame din localul „Spiner“ în localul său propriu din Str. Iorga Nr. 3, lângă hotelul New-York, în palatul „Generala“. Rugând și pentru mai departe pentru sprijinul cumpărătorilor.

Căutăm colaboratori

pentru gazeta „Clujul Românesc“ căci credem, că ziarul nostru își va putea îndeplini mai bine rostul său prin aceea că dă tuturor acelor, cari să preocupe de interesele generale, posibilitatea să-și pună cuvântul prin presă. Deasemeni căutăm corespondenți, cari vor primi gazeta gratuit.

Cursuri de limba română pentru industriași. Corporația industrială din Cluj organizează un curs de limba română de 6 săptămâni. Iau parte 40 de industriași unguri și evrei.

— **Duminecă** în localul Camerei de Comerț își ține obicinuita adunare generală Uniunea ofițerilor de rezervă secția Cluj.

— **Înlăturarea haosului de drept civil din Transilvania.** Chiar și dintre oamenii de specialitate puțini sunt aceia cari au o orientare completă în vasta materie a dreptului civil de dincoace de Carpați. Alături de codul civil austriac ca isvor principal avem în vigoare în părțile unguerene dreptul maghiar, și pe deasupra o serie întreagă de modificări aduse dela unire încoace. Pentru lămurirea acestei chestiuni va apare în editura Librăriei Anca un compendiu alcătuit de-un magistrat din Cluj. El este absolut indispensabil avocaților, judecătorilor, notarilor publici, studenților în drept și în genere tuturor acelor cari au interes să cunoască dispozițiunile de drept civil în vigoare. Amănunte în numărul viitor.

Redactor și responsabil:

Octavian Buzea.

Ordinea dela Muzeul din Timișoara

„Neues Wiener Journal“ publică următoarele despre vizita M. Sale Regelui Ferdinand la muzeul din Timișoara:

„În societatea Hohenlohe-Langenburg Regele României a vizitat muzeul din Timișoara. Cu acest prilej se produse o scenă penibilă.

Când Regele intră în sală, care mai înainte era plină cu rare antichități, îi bătu la ochi desordinea de de acolo. Deasemeni își aduse aminte de câteva prețioase obiecte antice pe care le văzuse acolo cu prilejul unei anterioare vizite.

Regele adresă atunci directorului muzeului următoarele cuvinte: „Dar ce aspect are sala aceasta. Aici nu-i muzeu, ci magazin de vechituri!“

Iar despre colecția de arme Regele a spus: „O asemenea orânduire a armelor s'ar potrivi pentru locuința dtale privată, nu pentru un muzeu!“ Directorul muzeului Postelnicu îngână încurcat câteva vorbe de scuză.“

De vânzare o mașină de sfredelit. A se adresa la ziar.

Foamea și setea ca simptome de boală.

de: Paul Roman farmacist.

Lipsa de poftă de mâncare, este considerată ca un semn de turburare a sănătății, pe când foamea cât de mare, ca un semn de sănătate. Și cu drept cuvânt. Cu toate acestea sunt cazuri când foamea și setea sunt simptomele unor turburări în funcționarea regulată a organismului adecă simptome de boală.

În genere se dă același înțeles cuvintelor: „foame“ și „pofță de mâncare“, cu deosebirea că foamea ar însemna un grad mai mare de poftă de mâncare. Această părere nu e exactă. Sub foame trebuie să se înțeleagă cerința de mâncare, provocată de goliciunea stomacului, și care dela simțire neplăcută se poate ridica până la un adevărat chin. Contrar, pofta de mâncare nu e o simțire dureroasă, e o simțire plăcută, și nu se manifestă ca cerință de mâncare de orice fel, ci ca un apetit pentru anumite feluri de mâncări. Această poftă nu atârână dela goliciunea stomacului, așa d. e. avem

pofța să mănâncăm fructe, sau o cafea după masă, când adecă foamea este stămpărată, chiar nu am mai avea nici decum poftă pentru alte mâncări. Foamea sănătoasă, fiind organismul sănătos, să produce când stomacul a digerat tot ce i s'a dat la masa precedentă sau la un oarecare timp după aceasta. Obicinuița, activitatea corporală, diferite stări sufletești au în aceasta privință mare înrăurire.

Fiind cineva deprins să ia masa la ore fixe, va simți foamea într'un mod imperios, îndată ce lasă să treacă una din aceste ore, pe când un altul, care nu va fi obicinuit a mânca la aceleași ore, nu va simți foamea tot atunci, ci la ora obicinuită de dânsul, chiar dacă între aceste mese ar trece mai mult ca între ale celui dintâi. Stomacul prin obicinuița și regularitate, se deprinde ca un ceasornic deșteptător. În diferite țări, orele meselor sunt diferite. La noi nu este o regulă generală în aceasta privință. Exercițiul cor-

poral și plimbările, mai ales în aer liber, fac să crească pofta de mâncare, alimentele se digeră mai repede. Incordările mintale înlătură foamea, pentru un oarecare timp. Trupește e micșorată pofta de mâncare, sângele se îngrămădește la creier și anemiează stomacul. Cine nu știe că grijile și supărările, apoi iritațiile turbură pofta de mâncare? Simțul de foame e bolnăvire când să produce la scurt timp după masă. Cauza acestei simțiri anormale e de două feluri: sau o golire prea repede a stomacului încărcat, sau o iritabilitate nervoasă a stomacului, care anunță la creier „foamea”, atunci, când în chip normal n'ar trebui să se simtă, decât o foarte ușoară poftă de mâncare.

În cazuri mai grave se ajunge până la așa numita „foame de lup”, când simțul foamei crește în câteva minute, până la o stare chinuitoare; însă se potolește repede chiar după luarea unei cantități nelsemnate de alimente. Toate aceste stări se atribuie unor turburări a aparatului nervos. Alimentele nu rămân tot timpul necesar misticării în stomac, ci sunt împinse în intestin fără de vreme. Aceasta afară de simțul foamei, mai are și alte inconveniente dăunătoare sănătății; misticarea nefiind făcută în stomac, nu poate continua în intestin, deoarece aci nu are sucurile gastrice necesare misticării.

Sunt cazuri în asemenea împrejurări, când bolnavul cu toate cantitățile de alimente înghițite, să slăbească. Simțul anormal de foame mai poate fi provocat și de dilatația stomacului. În acest caz se cere iarăși cantități neobiceșuite de alimente ca să potolească foamea. Acest simț anormal mai adesea e de natură ner-

voasă. Setea nu-și are originea în stomac. Ea e provocată de uscăciunea țesuturilor. Este lucru cunoscut că setea anormală e unul din simptomele cele mai obiceșuite a diabetului sau a boalei de zahăr.

Mai puțin cunoscută e boala numită diabet fără de zahăr. (Diabetes insipidus) pe când cea cu zahăr se numește Diabetes mellitus. Caracteristica acestei boale, e setea nepotolită care face pe bolnav să înghită cantități extraordinare de lichid, și să elimine prin urină până la 10, ori mai multă cantitate decât cea obiceșuită în mod normal, însă fără urme de zahăr.

În fine mai este o formă curioasă de sete exagerată, mult timp, rău cunoscută, izbucnește numai periodic.

Sunt mulți cari săptămâni și luni întregi trăiesc cumpătați. De odată acești bolnavi, căci sunt cuprinși de un imbold irezistibil spre alcool, de un simț nelăsat de sete, pe care caută să și-o astâmpere cu băuturi spirituoase. Mult timp acești nenorociți cari în perioada de stăpânire de sine, sufăr ei înșiși, atât trupește, cât și sufletește, au fost confundați cu bețivii ordinari, până ce s'a recunoscut, că aci e boala la mijloc ce și are sediul în sistemul nervos, de sigur în creier, și care e strâns înrudită cu epilepsia sau boala copiilor.

Prin urmare cine voiește o trăi câtu-și de puțin după regulile igienice, trebuie să fie socoteală și de manifestările simțurilor dacă se manifestă în mod normal sau anormal, care simțuri stau în legătură cu sănătatea și cu boala. P. Roman.

Mașini de tipografie de vânzare americane cu ramă de 33x23 și 46x33, nu funcționează din lipsă de reparație. Ambele 50.000 Lei. Adresa: **Librăria Anca, Cluj.**

Se caută Casă în Cluj

cu 2-3 odăi, baie și bucătărie, grădina mare, grajduri și magazine sub „Urgent”
la Administrația ziarului „Clujul”
Piața Unirii 32, Librăria Anca.

Se caută o mașină de cusut. Să preferă urma pe care se poate și broda și ajura. A se adresa la Librăria Anca P. Unirii 32.

Bronz și Aramă roșie rămășițe, cumpăr ori ce cantități. Plătesc bine oferte la Librăria Anca Cluj, Piața Unirii

Prețime! Nou Apărut!
Predici la morți
de I. Marga, protopop
1 expl. 35 lei. plus porto. Se află la Librăria Anca Cluj.

ALEXANDRU ANCA

Institut de arte grafice, librărie, mare depozit de hârtie,
:- papetărie, revizite de scris și articlii de lux. :-
Piața Unirii 32. C L U J Telefon 124.

Tipografia este provăzută cu cele mai frumoase și mai moderne caractere de litere. Aranjat cu putere electrică execută prompt și repede tot felul de lucrări precum: lucrări pentru bănci, Libele de depunere, Bilanțe, Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori, Firme, Diplome, Bilete de vizită, Invitări, la prețuri mici, Anunțuri de logodnă și cununie, Tipărituri advocaționale precum Foi periodice, Opuri, Broșuri, Placate și Necroloage.

Dortorii de-a tipări ceva din cele arătate mai sus, sunt rugați, în interesul propriu, a cere întâi preliminar de plată.

Librăria are un bogat asortiment în revizite de birou, cărți școlare, hârtie, registre. Mare depozit de revizite și Ornate bisericesti precum și icoane sfinte în diferite mărimi.

Alexandru Anca Cluj Preț curent

pentru Ornamente bisericesti: Odăjii (Vesmente preoțesti) constătoare din:

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Măneceșe, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în cantități deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

Prapori:

În diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăieturi cu posomant auriu sau argințiu prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stoffe pentru odăjii sau prapori se trimit numai contra 100 Lei anticipativ. La restituirea mustrelor să predau banii.

Colare, Berete, Brăuri, Plastroane.

Potcap de mătase — — — — 120—
Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klott negru — — — — 250—
Beretă de cașmir negru gr. cat. — — — — 250—
Colar de pânză „Leo” — — — — 50—
Colar de cauciuc — — — — 45—
Brâu (cingulum) violet moiree sau mătase — — — — 1500—
Brâu (cingulum) negru moiree sau mătase — — — — 1500—
Brâu (cingulum) negru de lână — — — — 450—
Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted — — — — 150—
Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted — — — — 120—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți se trimit.

Revizite bisericesti:

1 Cădelniță de bronz argintată — — — — 1750—
Una pitoare de tîmăie cu linguriță din bronz argintat — — — — 550—
1 Candelă din bronz argintată — — — — 900—
1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri — — — — 3800—
1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm. — — — — 1200—
1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit 1000—
1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos email — — — — 1000—
Cruce de lemn cu Hristos în relief 120-200—
3 Cutii de aluminiu pentru oștie — — — — 150—
1 Căldărușe cu aspergil (stropitor) bronz argintat — — — — 1200—
1 Căntiță cu tavă pentru spălarea mâinilor (bronz argintat) — — — — 850—
Cutie cu trei vase, cuțit și foarfeci la botez (bronz argintat) — — — — 1200—

2 Vase de sticlă cu tavă de zink (la proscomidie) — — — — 380—
1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted — — — — 2800—
Disc și șteluță (bronz aurit) — — — — 1000—
1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O. 1800—
1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. cuminătură la bolnavi — — — — 1500—
Ciborium (bronz aurit) — — — — 3800—
Monstranță (bronz aurit) rom. kath. 5500—
Clotofole pentru altar — — — — 100-200—
Copicil (cărlișe) pt. odăjii (aurite și argintate perechea) — — — — 100—
Sfeșnice pt. perete (cu un braț) — — — — 50—
Sfeșnice (cu două brațe) — — — — 100—
Icoane sfinte — — — — 45-200—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni. Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătate dublu.

A apărut în editura Librăriei Alexandru Anca Cluj

și se află de vânzare următoarele Piese teatrale și Poezii cele mai bune pentru sărbări școlare și populare.

Teatre:

* „A fost odată” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 20—
* „Doamna mea” (poporală 1 act) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Gura Lumii” (poporală în 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 20—
* „Dușmanii” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Pentru patrie” (poporală 4 acte de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Petitorii” comedie într'un act de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Puiu Codrului” piesă haiducească 3 acte de Nic. Tințariu — — — — 20—
* „Nevasta mea fie țigeri ca ea” (poporală 3 acte) de Nic. Tințariu — — — — 15—
* „Infumuratele” comedie în 3 acte de C. Dumitrescu-Delavaronă — — — — 20—
* „Fiecare cu a lui” (comedie 3 acte) de A. Șerbănescu-Buzău — — — — 20—
* „Oglinda fermecată” (lirică 4 acte) I. Jasinsky — — — — 15—
* „Doine și Chiuituri” adunate din gura poporului de „Siminic” — — — — 15—

Diferite:

„Inima mea” (cântece populare) — — — — 15—
* „Imnuri Românești” (cântece naționale) — — — — 10—
* „Ecouri” de Traian Dumbrava — — — — 5—
* „Umoristice” (Glume) de Costi — — — — 15—
* „Versuri din Răsboi” (poezii populare) — — — — 10—
* „Iubirea” (notă muzicală) pentru Pian și voce — — — — 15—

* „Imnul Studențesc Creștin” pentru Pian și voce — — — — 15—
* „Căldindare” cărți cu târgurile — — — — 10-40 Lei
* „Dicționar” român-maghiar — — — — 5—
* „Carte de visuri” — — — — 15—
* „Observări critice dela adunările învățătoarești de I. Pavelea — — — — 5—
* „Istorie și Fantazie nouă evoluții în istoria românilor de I. Pavelea — — — — 20—
* „La isoarele vieții” de M. Velea — — — — 10—
* „Pentru Macedonia” imperativul nostru național de M. Dragnea — — — — 10—
* „Scrisori de iubire de după mai mulți autori — — — — 10—
* „Aventurile fantastice” ale lui Willyams Gotthard-roman — — — — 10—
* „Nenorociții” (roman) de A. Șerbănescu-Buzău — — — — 8—
* „Trepeticnici” (expl. semnelor — — — — 3—
* „Numirea nouă și veche a străzilor orașului Cluj — — — — 6—

Cărți școlare:

* A. B. C-dar fonomic (pt. Șc. mag.) de Dr. Szentpéteriné — — — — 20—
* „Aritmetica” pt. cl. I. șc. de ucenici de Cr. Epure — — — — 30—
* „Geografia județului Alba de Jos în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — — — — 15—
* „Geografia jud. Călugăreni în limba maghiară de Dr. Szentpéteriné — — — — 15—
* „Juliu Caesar de bello Gallico” manual pt. cl. V-VI. de Traian Popa prof. de liceu — — — — 35—
* „Lecții de limba română” de prof. Murășan — — — — 20—

Cărți preoțesti:

Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Gent — — — — 25—

Carte de rugăciuni, Mângăerea Sufletului de I. Gent editie de lux — 100—
* „Predici la Morți” de prof. I. Marga — 35—
* „Predici pentru postul mare” (ciclu dublu) de protopop I. Marga — 20—
* „Păstorul sufletesc” (I—VI. vol.) — 120—

Juridice:

* „Crisa valutară și asanarea ei” de Dr. M. Șerban — — — — 35—
* „Legea de execuție” trad. de Dr. Barta și Dr. Hancu — — — — 65—
* „Vademecum” rom.-mag. de Dr. Köves — 60—
* „Jurnal de term. adv.” (cu pereți tari, folosibil pe orice an) — — — — 50—

Medicale:

* „Cartea Moașelor” de Dr. Grigoriu pentru toate femeile — — — — 120—

Cele cu semnul (*) sunt nou apărute. La comandă banii se trimit înainte plus porto.

Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătatea dublu.

* Diferite Icoane sfinte și altele la librăria Anca.

* Imprintate pentru Secretari la librăria Anca.

Tot felul de cărți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la Instit. Grafic Alex. Anca Cluj.

Fabrica română ardeleană de clopote patentate și Ornate Bisericești

ALEXANDRU ANCA CLUJ

Piața Unirii Nr. 32.
Fabrica C. Victoriei 36.